

Sygn. akt: X C 1734/21 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2023 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: Sędzia Jolanta Sikorska

Protokolant: -----

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2023 r. w Toruniu na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W. przeciwko A. L. o zapłatę;

I. zasądza od pozwanej A. L. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 421,30 zł (czterysta dwadzieścia jeden 30 / 100 zł) z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od 24 marca 2021 do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 216,- zł (dwieście szesnaście zł) tytułem zwrotu powodowi części kosztów postępowania.

sygn. akt X C 1734/21 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł pozew przeciwko A. L. w dniu 16 listopada 2021 r. o zapłatę kwoty 2.185,37 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 24 marca 2021 r.

W uzasadnieniu powód podał, że w dniu 28 sierpnia 2020 r. pozwana zawarła z pożyczkodawcą przez internet umowę pożyczki na okres 45 dni, na mocy której udostępniona została jej kwota 2.064,41 zł. Pozwana zobowiązała się do zwrotu pożyczonej kwoty wraz z odsetkami kapitałowymi w wysokości 18,33 zł, jednak finalnie nie dokonała żadnych wpłat na poczet zaciągniętego zobowiązania. Powód podał, że jego uprawnienie do dochodzenia należności wynika z umowy sprzedaży wierzytelności najpierw między pożyczkodawcą (...) sp. z o.o. a D. W. OŪ z dnia 16 listopada 2020 r. sygn. 2T/O8/2020/1, a następnie umowy cesji z dnia 10 lutego 2021 r. między D. W. OŪ a powodem. Na dochodzone roszczenie składa się kwota kapitału pożyczki 2.064,41 zł, kwota 18,33 zł niespłaconych odsetek kapitałowych, kwota 102,63 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie. Powód powołał się na fakt wniesienia w dniu 24 marca 2021 r. pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym i umorzeniu tego postępowania 17 sierpnia 2021 r.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zwrot kosztów procesu. Pozwana podważyła legitymację czynną powoda, kwestionując umocowanie osób wskazanych w dokumentach do zawierania umów przelewów wierzytelności, zarzuciła ich nieważność z uwagi na brak elementu ceny mimo odpłatnego jej charakteru, a także wskazała na jej warunkowość. Podawała również, że umowy przelewu wierzytelności nie obejmują wierzytelności wobec niej. Pozwana zarzuciła nieważność również samej umowie pożyczki, nieumocowaniu (...) sp. z o.o. do pośredniczenia w jej zawarciu. Pozwana wskazała na pobieranie wysokich opłat refinansujących zmierzających do tego by zwiększyć koszty ponad dopuszczalne odsetki maksymalne za udzielenie pożyczek refinansujących grupie powiązanych podmiotów skupionych wokół (...) sp. z o.o.

W piśmie procesowym powoda z dnia 13 kwietnia 2022 r. powód podtrzymał w całości swoje stanowisko w sprawie. Podkreślił, że roszczenie stało się wymagalne po upływie okresu na jaki pożyczka została udzielona. Powód wskazał, że przedłożył wszelkie dokumenty, z których wynikało, że pozwana zaakceptowała warunki umów i wyraziła wolę jej zawarcia, wobec czego teraz tylko ona może wykazać się inicjatywą dowodową co do kwestionowania wiarygodności potwierdzenia przelewu opłaty refinansującej, wobec zasad zachowania tajemnicy bankowej. W ocenie powoda przedłożenie ciągu dokumentów cesji wykazało jego legitymację w sprawie, a brak dowodu uiszczenia ceny jest okolicznością nieistotną i stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa.

Sąd ustalił, co następuje:

A. L. w dniu 31 grudnia 2019 r. założyła (...) Klienta w serwisie (...) sp. z o.o. w B. i dokonała weryfikacji swoich danych personalnych w serwisie (...).

dowód: raport weryfikacji z serwisu (...) – 36-37

W dniu 26 lutego 2020 r. zawarta została między (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., dla której usługi pośrednictwa świadczy (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., a A. L. umowa pożyczki nr (...). Zgodnie z jej zapisami pożyczkodawca zobowiązał się pożyczyć pożyczkobiorczyni kwotę 1.700 zł. P. obowiązana była do zwrotu tej kwoty, a także odsetek kapitałowych w kwocie 15,72 zł i prowizji w kwocie 365,25 zł (łącznie 2.080,97 zł). Pożyczka została zawarta na okres 45 dni z terminem spłaty 11 kwietnia 2020 r.

dowód: umowa pożyczki (...) – k. 91-92

W dniu 11 kwietnia 2020 r. zawarta została umowa refinansująca (...) między (...) sp. z o.o. w B., dla której usługę pośrednictwa świadczyło (...) sp. z o.o. w B., a A. L. na kwotę 2.080,97 zł. Pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu powyższej kwoty wraz z odsetkami kapitałowymi w kwocie 15,72 zł w terminie 45 dni. Pożyczka refinansująca przewidywała opłatę za refinansowanie w kwocie 284,34 zł. Udzielona kwota pożyczki miała być przekazana przelewem na rzecz podmiotu współpracującego z pośrednikiem – (...) sp. z o.o.

dowód: umowa pożyczki nr (...) – k. 93-93v

W dniu 26 maja 2020 r. zawarta została umowa refinansująca (...) między (...) sp. z o.o. w B., dla której usługi pośrednictwa świadczył (...) sp. z o.o. w B., a A. L. na kwotę 2.066,25 zł. Pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu powyższej kwoty wraz z odsetkami kapitałowymi w kwocie 20,37 zł w terminie 45 dni. Pożyczka refinansująca przewidywała opłatę za refinansowanie w kwocie 267,57 zł. Udzielona kwota pożyczki miała być przekazana na rzecz podmiotu współpracującego z pośrednikiem – (...) sp. z o.o.

dowód: umowa pożyczki (...) – k. 94-94v

W dniu 13 lipca 2020 r. zawarta została umowa refinansująca (...) wraz z umową ramową do pożyczki, między (...) sp. z o.o. w B., dla której usługę pośrednictwa świadczyło (...) sp. z o.o. w B., a A. L. na kwotę 2.064,41 zł. Pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu powyższej kwoty wraz z odsetkami kapitałowymi w kwocie 18,33 zł w terminie 45 dni. Zgodnie z umową ramową pożyczki, pożyczka refinansująca mogła być udzielona na refinansowanie wyłącznie pożyczki udzielonej uprzednio przez podmiot współpracujący z pośrednikiem, a refinansowanie możliwe było po uiszczeniu opłaty za refinansowanie na rzecz pożyczkodawcy (§4 umowy ramowej pożyczki, § 1 umowy pożyczki). Zgodnie z treścią umowy pożyczki opłata za refinansowanie wynosiła 314,79 zł, a pożyczka miała być przekazana przelewem na rzecz pożyczkodawcy (...) sp. z o.o. – podmiotu współpracującego z pośrednikiem.

dowód: umowa pożyczki ramowej -k. 30-31, umowa pożyczki nr (...) – k. 29

W dniu 28 sierpnia 2020 r. zawarta została umowa refinansująca nr (...) wraz z umową ramową pożyczki, między T. sp z o.o. w B., dla której usługę pośrednictwa świadczyło (...) sp. z o.o. w B., a A. L. na kwotę 2.064,41 zł. Pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu powyższej kwoty wraz z odsetkami kapitałowymi w kwocie 18,33 zł w

terminie 45 dni. Zgodnie z umową ramową pożyczki, pożyczka refinansująca mogła być udzielona na refinansowanie wyłącznie pożyczki udzielonej uprzednio przez podmiot współpracujący z pośrednikiem, a refinansowanie możliwe było po uiszczeniu opłaty za refinansowanie na rzecz pożyczkodawcy (§4 umowy ramowej pożyczki, § 1 umowy pożyczki). Zgodnie z treścią umowy pożyczki opłata za refinansowanie wynosiła 314,79 zł, a pożyczka miała być przekazana przelewem na rzecz pożyczkodawcy (...) sp. z o.o. – podmiotu współpracującego z pośrednikiem.

dowód: umowa pożyczki ramowej – k. 33-34, umowa pożyczki nr (...)

A. L. uiszczyła w dniu 28 sierpnia 2020 r. przelewem opłatę za refinansowanie pożyczki w kwocie 314, 79 zł i za F. (raport wykazujący zdolność kredytową klienta) kwotą 217,33 tytułem pożyczki refinansującej nr (...), na refinansowanie pożyczki nr (...).

dowód: potwierdzenie przelewu – k. 35

Pismem z dnia 19 października 2020 r. A. L. została wezwana do zapłaty należności wynikającej z umowy pożyczki nr (...). Pismem z dnia 27 października 2020 r. wystosowano do niej ostateczne wezwanie do zapłaty.

dowód: wezwania do zapłaty z potwierdzeniem nadania – k. 38-41

W dniu 16 listopada 2020 r. doszło do zawarcia umowy sprzedaży wierzytelności najpierw między pożyczkodawcą (...) sp. z o.o. a D. W. OÜ - sygn. 2T/08/2020/1, a następnie umowy cesji z dnia 10 lutego 2021 r. między D. W. OÜ a powodem. O powyższym została zawiadomiona pożyczkobiorczyni.

dowody:umowa przelewu wierzytelności z dnia 10 lutego 2021 r. – k. 17-22, umowa cesji wierzytelności z dnia 16 listopada 2020 r. – k. 24-26, oświadczenie pożyczkodawcy z 10 lutego 2021 r. – k. 28, zawiadomienia o cesji – k. 42- 45

Wszystkie umowy pożyczki zawierane były drogą elektroniczną, przez internet.

fakty bezsporne

P. nie uiszczyła żadnej kwoty na spłatę zobowiązań.

fakty niezaprzeczone

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie ustalony został na podstawie zgromadzonej dokumentacji, która oceniona została pozytywnie pod względem autentyczności. Wprawdzie strona pozwana kwestionowała przedłożone przez powoda dokumenty prywatne zarówno te mające zaświadczać o zaciągnięciu pożyczki drogą internetową, jak i przelewu wierzytelności przysługujących instytucjom finansowym w stosunku do pozwanej, to jednak tych zarzutów nie można było uwzględnić. Podkreślić bowiem trzeba, że brak podpisów umocowanych osób na złożonych dokumentach w przedmiocie oświadczeń woli, nie wywołuje żadnych negatywnych skutków. Dokumentacja w większości przybrała bowiem formę elektroniczną i takie też podpisy były na niej umieszczone. Zgodnie z art. 78¹ §2 k.c. oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoznaczne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej, oczywiście jeśli jest to kwalifikowany podpis elektroniczny. Również brak podpisów na umowie pożyczki, wobec dopuszczalnego zawarcia jej na odległość nie budzi wątpliwości.

Przechodząc do meritum sprawy, w pierwszej kolejności wskazać trzeba, że nie było podstaw do uznania, że powód nie posiada legitymacji czynnej do wystąpienia z powództwem przeciwko pozwanej. Na tę okoliczność powód przedłożył komplet dokumentacji, wszystkie umowy cesji, odpisy z rejestrów wykazujących umocowania poszczególnych osób do zawierania umów. Z załączników do umów cesji da się w sposób pewny wywieść, że przelewem wierzytelności objęte były wynikające z umowy pożyczki (...) niespłacone należności (dało się również pozytywnie zweryfikować datę zawarcia pożyczki, wysokość przelewanych wierzytelności zgadzała się sumarycznie z kwotą pożyczki, odsetek).

Wskazywanie danych personalnych pozwanej w celu identyfikacji jej zobowiązań z tytułu rzeczowej pożyczki nie było niezbędne. Jak wcześniej wskazano, dokumentacja była sporządzona w formie elektronicznej, dlatego też złożone na niej elektroniczne podpisy nie budziły wątpliwości. Podkreślić należy, że Sąd ocenia zebrany materiał dowodowy swobodnie, mając na uwadze wszelkie okoliczności sprawy, dlatego też bacząc na powyższe, nawet w przypadku wydruków komputerowych nieopatrzonych żadnymi podpisami, nadał im walor wiarygodności (art. 233§1 k.p.c.). Wynika to przede wszystkim z faktu, że dokumenty wskazujące na legitymację powoda tworzyły spójną całość i wykazywały ciągłość operacji na posiadanych wierzytelnościach podmiotów finansowych. Biorąc pod uwagę charakter i treść wydruków Sąd ocenił, że nie było podstawy do wzywania powoda do przedłożenia ich oryginałów, bowiem uznał je za odwzorowanie obrazu istniejących dokumentów. Powód przedłożył również pisma, kierowane na aktualne adresy pozwanej, informujące o cesji wierzytelności, na którą pozwana nie musiała wyrażać zgody.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie częściowo.

Istnienie sporu między stronami, co do zasady, obliuguje jedną z nich do udowodnienia faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Na podstawie art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., ciężar dowodu spoczywa na stronie, która z określonych faktów wywodzi skutki prawne. Jeśli zatem powód powoływał się na zaistnienie oznaczonych faktów, w tym na fakt zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia, zobowiązany był wskazać okoliczności, które uzasadniały żądanie zgłoszone w pozwie. Na stronie powodowej spoczywał więc ciężar wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia wraz z dalszymi odsetkami.

Zgodnie z art. 720 §1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W niniejszej sprawie zastosowanie winny znaleźć także przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. 2022r. poz. 246), albowiem pozwana zawarła przedmiotową umowę pożyczki jako konsument (art. 221 k.c.). Na podstawie art. 3 ust. 1 teże ustawy, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, zaś z art. 3 ust. 2 pkt 1 wynika, że za umowę o kredyt konsumencki uważa się również umowę pożyczki.

W myśl przytoczonych wyżej przepisów, należy stwierdzić, iż w procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki powód jest zatem zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę pożyczki, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Natomiast biorący pożyczkę powinien wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 czerwca 2015 r., I ACa 33/15).

Sporny w przedmiotowej sprawie był prócz kwestii związanych z legitymacją powoda, co wyjaśniono wyżej, przede wszystkim fakt zawarcia umów pożyczki przez pozwaną. Co więcej pozwana podważała także wymagalność roszczenia i zarzucała istnienie w umowie klauzul abuzywnych związanych z zastrzeżoną tam prowizją.

Zdaniem Sądu, zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że pozwana regularnie od lutego 2020 r. zaciągała u pożyczkodawców bądź to (...) sp. z o.o. bądź (...) sp. z o.o. za pośrednictwem (...) sp. z o.o. pożyczki przez internet. Pierwsza umowa pożyczki zawarta została 26 lutego 2020 r. z (...) sp. z o.o., a kolejne w dniach 11 kwietnia 2020 r., 26 maja 2020 r., 13 lipca 2020 r., 26 sierpnia 2020 r. miały na celu refinansowanie zobowiązań po sobie zaciąganych, których źródłem pierwotnym była umowa z 26 lutego 2020 r. Na tę okoliczność powód przedłożył wydruki umów pożyczek, a także umowy ramowe pożyczek, które zawierały dane osobowe pozwanej zbieżne z raportem weryfikacyjnym z K.. Fakt, że raport weryfikacyjny datowany był na rok 2019, a pierwsza pożyczka została zaciągnięta w 2020 r. nie ma żadnego znaczenia, bowiem taka weryfikacja zgodnie z §3 ust. 1 umowy ramowej pożyczki, następuje tylko raz wraz z założeniem Profilu Klienta u pośrednika kredytodawcy.

W ocenie Sądu powód wykazał również, że pozwana inicjowała zawieranie pożyczek refinansujących tj. spełniała wszystkie wymogi jakie stawiał przed nią pożyczkodawca – uiszczala opłaty refinansujące przelewem przed udzieleniem pożyczek refinansujących, co było warunkiem sine qua non refinansowania. Gdyby takich czynności pozwana nie podejmowała, do umów refinansujących by nie dochodziło. Powód przedłożył do akt sprawy potwierdzenie uiszczenia przez pozwaną opłaty refinansującej do pożyczki z dnia 28 sierpnia 2020 r., refinansującej pożyczkę z 13 lipca 2020 r. Z powyższego wynika jednoznacznie wola pozwanej zawarcia kolejnej umowy. Rację ma powód, że pozwana nie wskazała, że przelew z dnia 28 sierpnia 2020 r. nie pochodził z jej rachunku bankowego. Podobnie pozwana nie wykazała by to faktycznie nie ona zawierała pożyczki na odległość, bowiem nie podniosła kradzieży danych osobowych, którymi dysponował przecież pożyczkodawca, w wyniku procesu założenia konta na profilu internetowym i przelania opłaty weryfikacyjnej.

Należy zwrócić uwagę, że przedłożona dokumentacja wskazuje na wymagalność dochodzonych roszczeń. Skoro umowa na podstawie, których powód dochodzi swoich roszczeń miała charakter terminowy, a pozwana nie dokonała jej zwrotu, to po upływie terminu 45 dniowego na jaki pożyczka została zawarta, roszczenie o jej zwrot stało się wymagalne.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, dokonując oceny całokształtu materiału dowodowego, bacząc na zasady doświadczenia życiowego, w braku istotnych zarzutów, które realnie podważyłyby fakt zaciągnięcia pożyczki, z której powód wywodzi roszczenie jak i umów wcześniejszych, należało uznać, że zaciągnięcie zobowiązań rzeczywiście miało miejsce, a wobec ich niespłacenia, po stronie następcy prawnego pożyczkodawcy występuje uprawnienie do dochodzenia jej zwrotu. Ponownie wskazać trzeba, że pozwana nie wykazała by pożyczkę spłaciła w całości lub w części. Powód natomiast przedłożył takie dowody (umowy przelewu wierzytelności wraz z oświadczeniami i załącznikami o niespłaconych pożyczkach, umowy pożyczek, potwierdzenie przelewu, potwierdzenie profilu pozwanej w panelu klienta), które w sposób przekonujący wykazywały istnienie niespłaconego zobowiązania.

Pomimo jednak ustalenia, że powodowi należy się od pozwanej zwrot należności z tytułu niespłaconej pożyczki, Sąd uznał, że wysokość roszczeń powoda jest nieuzasadniona.

Sąd z urzędu bada ewentualne istnienie niedozwolonych klauzul zawartych w umowach pożyczkowych. Stanowisko to znajduje uzasadnienie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, gdzie stwierdza się, iż zważywszy na charakter i znaczenie interesu publicznego, jaki stanowi ochrona konsumentów znajdujących się w słabszej pozycji względem przedsiębiorców, dyrektywa 93/13 WE (nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich), zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w zw. z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym celu do sądu krajowego należy wyłącznie i jedynie wykluczenie stosowania nieuczciwego warunku umownego, tak aby nie mógł on wywoływać wiążącego skutku wobec konsumenta, przy czym sąd ów nie jest uprawniony do zmiany treści tego warunku (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym kontekście należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter, a także do tego, by dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile sąd ów posiada niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu prawnego i faktycznego (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 kwietnia 2016 r., R. i R., C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15). Przy bowiem braku skutecznej kontroli potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków danej umowy nie może zostać zagwarantowane przestrzeganie praw przyznanych w drodze dyrektywy 93/13 (wyrok z dnia 7 grudnia 2017 r., B. S., C-598/15, EU:C:2017:945, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).

Oceniając roszczenie powoda z perspektywy przepisów jak też orzecznictwa europejskiego, Sąd Rejonowy podziela stanowisko wielokrotnie wyrażane przez Sąd Okręgowy w Toruniu (np. w sprawie VIII Ca 107/19) iż prowizja, jak i

inne koszty pożyczki powinny znajdować swoje odzwierciedlenie w rzeczywistości ponoszonych przez pożyczkodawcę kosztach. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na pożyczkodawcy (nabywcy wierzytelności). W przypadku, gdy ekwiwalentność prowizji nie zostanie wykazana, uznać należy, że postanowienia jej dotyczące stanowią klauzulę niedozwoloną, jako nieuzgodnione indywidualnie i kształtujące prawa oraz obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes (art. 385¹ k.c.), w szczególności, gdy jej wysokość w porównaniu z wartością kwoty, z której w ramach pożyczki rzeczywistości skorzystał konsument jest znaczna. Zarazem postanowienia umowne dotyczące kosztów pożyczki mogą zostać uznane za zmierzające do obejścia prawa – przepisów regulujących wysokość odsetek maksymalnych.

Wobec powyższego, podkreślić należy, iż naliczone w umowie pierwotnej jak też refinansujących dodatkowe koszty budzą poważne wątpliwości w świetle przepisów o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹§1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przedłożonych umów refinansujących wynika, że na całkowity koszt pożyczki składała się zawsze oprócz kapitału i odsetek, opłata refinansująca. Nie budzi również wątpliwości, że postanowienia o opłacie refinansującej nie dotyczyły głównych świadczeń stron. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 roku (I CK 635/03) pojęcie „głównych świadczeń stron” należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Opłata w/w z całą pewnością nie należy do istoty umowy pożyczki. W końcu nie może podlegać również dyskusji, iż postanowienia umowne dotyczące tego kosztu nie zostały indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Są one częścią standardowej umowy, którą strona powodowa stosuje do wszystkich klientów. Nie sposób nie dostrzec, że jakkolwiek pożyczka refinansowana i refinansująca udzielone zostały przez różne podmioty, to przy ich zawarciu uczestniczył ten sam pośrednik, umowy zawarte zostały na tożsamych warunkach, na tożsamym wzorcu umownym, zaś pożyczka refinansowana refinansowała pożyczkę udzieloną przez ostatniego z refinansujących. W ocenie Sądu powyższe okoliczności świadczą jednoznacznie o tym, że mechanizm refinansowania pożyczki wykorzystywany był w realiach niniejszej sprawy do obejścia przepisów chroniących konsumentów oraz obciążania ich kosztami przewyższającymi wartości dopuszczone przez ustawodawcę. Refinansowanie służyć miało naliczeniu kolejnej prowizji. Taki mechanizm tylko udaje refinansowanie pożyczki, będąc w istocie sposobem „rolowania” długów i tworzenia spirali zadłużenia konsumenta.

Należy zwrócić uwagę, że również w umowie pierwotnej pożyczki, z dnia 26 lutego 2020 r. przewidywano prowizję za udzielenie pożyczki, która była czasowo finansowana przez pożyczkodawcę i podlegała zwrotowi wraz z odsetkami kapitałowymi i kapitałem pożyczki.

Nie można pominąć faktu, że w dacie, kiedy miało dojść do zawarcia pożyczek refinansowanych obowiązywał art. 8d ustawy z 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: ustawa (...)19), który dodatkowo limitował dopuszczalną wysokość określonych w art. 36a ukk pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego.

Sąd uznał, że nie było również podstaw do obciążania pożyczkobiorczyni opłatą 217,33 za tzw. F., czyli raport o zdolności kredytowej konsumenta. Powód nie przedłożył żadnej dokumentacji, z którego wynikałoby obowiązek sporządzenia raportu i pobrania za niego znowuż dość wygórowanej opłaty. Tym bardziej nieuzasadnione to było w toku udzielania pożyczek refinansujących, a nie w momencie zawierania umowy pierwotnej pożyczki, kiedy wstępnym etapem nawiązywania stosunku zobowiązaniowego winna być kontrola zdolności kredytowej pożyczkobiorcy. Sąd potraktował tę opłatą jako kolejną próbę zwiększenia poza odsetkowych kosztów kredytowych należnych pożyczkodawcy.

W świetle powyższego naliczane każdorazowo przez pożyczkodawców prowizja i opłaty za refinansowanie w kwotach : 365,25 zł (prowizja), 284,34 zł (pożyczka z 11 kwietnia 2020 r.), 284,34 zł (pożyczka z 11 kwietnia 2020 r.), 267,57 zł (pożyczka z 26 maja 2020 r.), 314,79 zł (pożyczka z 13 lipca 2020 r.), 314,79 zł (pożyczka z 28 sierpnia 2020 r.), a także opłata za F. 217,33 zł, oscylowały w granicach górnego limitu pozaodsetkowych kosztów kredytowych lub nawet były wyższe, które dla pożyczki w kwocie 1.700 zł wynosiły 267,57 zł. Choć na pierwszy rzut oka powyższa kwota prowizji i opłat refinansowanych nie wydają się rażąco wygórowane w stosunku do kwoty udzielonej pożyczki, to zdaniem Sądu treść przedmiotowych umów nie może być analizowana osobno, skoro faktycznie służyć one miały dalszemu przedłużaniu trwania umowy pożyczki pierwotnej. W takim wypadku naliczanie kolejnych opłat za refinansowanie, które sumarycznie przekraczały ustalony w art. 8d ustawy (...)19 limit maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, zmierzało do obejścia art. 8e ustawy (...)19 w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2021 roku (stanowiącego odpowiednik art. 36c ukk).

Nadto umowy te kształtowały pozycję konsumenta rażąco wręcz niekorzystnie z uwagi na całkowity brak ekwiwalentności świadczeń. De facto za możliwość odroczenia spłaty zobowiązania o 45 dni uiszczal on każdorazowo opłatę za refinansowanie wysokościach wyżej wskazanych podczas gdy odsetki umowne (maksymalne) za opóźnienie jakie musiałby zapłacić za ten okres byłyby zdecydowanie niższe. Z perspektywy pozwanej nie było zatem żadnych racjonalnych i ekonomicznie uzasadnionych podstaw do zawarcia umowy pożyczki refinansowanej na warunkach przedstawionych przez powoda.

Wskazać także trzeba, że poprzednicy prawni powoda w umowach nie wskazali w jaki sposób została wyliczona prowizja i opłaty refinansujące, są one podane kwotowo, bez wskazania składników i wyliczenia co składa się na ich całkowity koszt. Zastrzeżenie w umowach na niekorzyść klienta prowizji, opłat refinansujących, opłaty za F. w kwocie łącznej 1.767,07 zł, bez jakiegokolwiek związku z rzeczywistymi kosztami umów pożyczek krótkookresowych rażąco narusza interes konsumenta i dobre obyczaje. W ocenie Sądu, brak jest racjonalności w pobraniu tej kwoty, a pożyczkodawcy pobierając prowizję, wykorzystał przymusowe położenie konsumenta, będącego słabszą stroną umowy.

Podsumowując powyższe rozważania, Sąd uznał, iż postanowienia dotyczące prowizji naruszają interes konsumenta i dobre obyczaje, a zatem nie wiążą pozwanej. W związku z tym pozwana nie może zostać obciążona kwotą 1.767,07 zł, albowiem opłaty nie odzwierciedlają realnie możliwych do poniesienia przez poprzedników prawnych powoda kosztów udzielenia pozwanej pożyczki, a bynajmniej powód nie wykazał by było inaczej.

Wobec powyższego Sąd uznał, że prawidłowym będzie zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda różnicy między kwotą dochodzoną pozwem a kwotą 1.764,07 zł. W ten sposób na rzecz powoda zasądzono kwotę 421,30 zł, a w pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

O odsetkach orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 24 marca 2021 r. (dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym). Powodowi należały się zgodnie z umowami pożyczek odsetki umowne za opóźnienie w wysokości maksymalnej.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik procesu. Powód poniósł koszty w wysokości 1.117 zł (opłata od pozwu 200 zł, opłata od pełnomocnictwa 17 zł, koszty zastępstwa procesowego 900 zł). Mając na względzie jego procentową wygraną (19,3 %) , należało mu się od pozwanej 216 zł.